

doi: 10.48095/ccsnn2023286

Vyšetrenie ľahkého reťazca neurofilamentu v krvi pacientov s roztrúsenou sklerózou

Examination of the neurofilament light chain in the blood of patients with multiple sclerosis

Odporúčanie Slovenskej neurologickej spoločnosti SLS

Ľahký reťazec neurofilamentu (neurofilament light chain; NfL) je marker axonálneho poškodenia [1]. U pacientov s RS hladina NfL v krvnej plazme:

- koreluje s nálezmi na MR;
- odzrkadľuje progresiu ochorenia;
- reflektuje zvýšené riziko relapsov (1–3 roky);
- odráža terapeutickú účinnosť biologickej liečby;
- dokáže odhaliť progresiu ochorenia aj v prípade, že iné diagnostické postupy ukazujú falošnú negatívnosť [2–7].

Vyšetrenie neurofilamentu je zaradené v **číselníku Zoznamu zdravotníckych úkonov**:

5D32006 Stanovenie hladiny ľahkého reťazca neurofilamentu

- Stanovenie hladiny NfL ultracitlivou imunochemickou metódou vykonávanou pomocou digitálnej ELISA-y (Single Molecule Array, Simoa™, Billerica, MA, USA), na zistenie terapeutickú odpoveď pri podávaní biologickej liečby u pacientov s RS.
- Zdravotný výkon vykonáva laboratórny diagnostik v špecializačnom odbore: laboratórne a diagnostické metódy v klinickej biochémií, zdravotnícky laborant špecialista v špecializačnom odbore: laboratórne a diagnostické metódy v klinickej biochémií.

V kontexte týchto skutočností Slovenská neurologická spoločnosť odporúča indikovať vyšetrenie NfL v krvnej plazme u všetkých pacientov s RS na ochorenie-modifikujúcej liečbe v záujme dlhodobého monitorovania aktivity ochorenia a efektu liečby.

Odporúčaný algoritmus pre monitorovanie aktivity ochorenia a efektu liečby

A. Novodiagnostikovaní pacienti – pred začatím ochorenie-modifikujúcej liečby

- počet relapsov v predchádzajúcich 12 mesiacoch;
- Expanded Disability Status Scale (EDSS);
- Symbol Digit Modalities Test (SDMT);
- Test rýchlosti chôdze (Timed 25-Foot Walk; T25-FW);
- 9 jamkový test s kolíkmi (Nine-Hole Peg Test; 9HPT);
- NfL;
- MR – protokol RS (T2 vážený obraz [vo] [TSE], fluid attenuated inversion recovery [FLAIR] a T1vo natívne a po podaní gadolína [T1vo/T1+ Gd]). Vyšetrenie zopakovať 4–5 mesiacov po začatí liečby.
- MR volumetria.

B. Pacienti na liečbe – pravidelné kontroly v 12 mesačných intervaloch

- počet relapsov v predchádzajúcich 12 mesiacoch;
- EDSS;
- SDMT;
- T25-FW;
- 9HPT;
- NfL;
- MR – protokol RS (T2vo [TSE], FLAIR a T1vo/T1+Gd) – u pacientov bez klinických príznakov aktivity ochorenia 1x za 24 mesiacov;
- MR volumetria – 1x za 24 mesiacov.

C. Zmena liečby – pred prvým podaním nového lieku

- počet relapsov v predchádzajúcich 12 mesiacoch;
- EDSS;

Redakčná rada potvrdzuje, že rukopis práce splnil ICMJE kritéria pro publikace zasílané do biomedicínských časopisů.

The Editorial Board declares that the manuscript met the ICMJE “uniform requirements” for biomedical papers.

P. Turčáni¹, M. Vitková²

¹I. neurologická klinika LF UK a UN Bratislava, Slovensko

²Neurologická klinika LF UPJŠ a UNLP Košice, Slovensko

prof. MUDr. Peter Turčáni, PhD.

I. neurologická klinika

LF UK a UN Bratislava

Pažitková 4

821 01 Bratislava

Slovensko

e-mail: turcani1@gmail.com

Přijato do tisku: 3. 8. 2023

- SDMT;
- T25-FW;
- 9HPT;
- NfL;
- MR – protokol RS (T2vo [TSE], FLAIR a T1vo/T1+ Gd). Vyšetrenie zopakovať 4–5 mesiacov po začatí novej liečby.
- MR volumetria.

Konflikt záujmov

Autori deklarujú, že v súvislosti s predmetom štúdie nemajú žiadny konflikt záujmov.

Literatúra

1. Fialová L, Nosková L, Kalousová M et al. Analytické a preanalytické aspekty stanovení ľahkých reťazcov neurofilamentu v biologických tekutinách. *Cesk Slov Neurol N* 2022; 85/118(1):11–16. doi:10.48095/ccsnn202211.

2. Benkert P, Meier S, Schaedelin S et al. Serum neurofilament light chain for individual prognostication of disease activity in people with multiple sclerosis: a retrospective modelling and validation study. *Lancet Neurol* 2022; 21(3): 246–257. doi: 10.1016/S1474-4422(22)00009-6.

3. Berger T, Adamczyk-Sowa M, Csépanyi T et al. Factors influencing daily treatment choices in multiple sclerosis: practice guidelines, biomarkers and burden of disease.

Ther Adv Neurol Disord 2020; 13: 175628642097522. doi: 10.1177/1756286420975223.

4. Bittner S, Oh J, Havrdová EK et al. The potential of serum neurofilament as biomarker for multiple sclerosis. *Brain* 2021; 144(10): 2954–2963. doi: 10.1093/brain/awab241.

5. Filippi P, Vestenická V, Siarnik P et al. Neurofilament light chain and MRI volume parameters as markers of neurodegeneration in multiple sclerosis. *Neuro Endocrinol Lett* 2020; 41(1): 17–26.

6. Kapoor R, Smith KE, Allegretta M et al. Serum neurofilament light as a biomarker in progressive multiple sclerosis. *Neurology* 2020; 95(10): 436–444. doi: 10.1212/WNL.00000000000010346.

7. Szilasiová J, Rosenberger J, Fedičová M et al. Neurofilament light chain levels are associated with disease activity determined by no evident disease activity in multiple sclerosis patients. *Eur Neurol* 2021; 84(4): 272–279. doi: 10.1159/000515806.

Výsledky soutěže ČNS ČLS JEP o nejlepší publikaci z roku 2022

Česká neurologická společnost ČLS JEP vyhlašuje každoročně soutěž o nejlepší publikace předcházejícího roku uveřejněné členy společnosti. Za rok 2022 byly oceněny následující publikace.

V kategorii Cena ČNS za vynikající originální práci cenu získala publikace:

Risk factors for carotid plaque progression after optimising the risk factor treatment: substudy results of the Atherosclerotic Plaque Characteristics Associated with a Progression Rate of the Plaque and a Risk of Stroke in Patients with the carotid Bifurcation Plaque Study (ANTIQUÉ)

Stroke Vasc Neurol. 2022 Apr;7(2):132-139.

Autorský kolektiv: David Školoudík, Petra Kešnerová, Tomáš Hrbáč, David Netuka, Jaroslav Vomáčka, Kateřina Langová, Roman Herzig, Tomáš Belšan

V kategorii Cena ČNS za vynikající krátké sdělení či kazuistiku cenu získala publikace:

Amaurosis Fugax Due to Recurrent Central Retinal Artery Occlusion by Microemboli

Neurology. 2022 Aug 16;99(7):313-314.

Autorský kolektiv: Viktor Weiss, Irena Doležalová, Tomáš Mňuk, Ivana Labounková, Roman Herzig, Igor Nestršil

V kategorii Hennerova cena ČNS pro mladé autory do 35 let za vynikající originální práci roku cenu získala publikace:

Articulatory undershoot of vowels in isolated REM sleep behavior disorder and early Parkinson's disease

NPJ Parkinsons Dis. 2022 Oct 20;8(1):137.

Autorský kolektiv: Dominik Škrabal, Jan Rusz, Michal Novotný, Karel Šonka, Evžen Růžička, Petr Dušek, Tereza Tykalová

Děkujeme všem autorům, kteří přihlásili své práce publikované v r. 2022 do soutěže o nejlepší publikaci ČNS ČLS JEP. Oceněným autorům gratulujeme.

Slavnostní vyhlášení cen se uskuteční v rámci 36. českého a slovenského neurologického sjezdu v Hradci Králové 29. 11. – 1. 12. 2023.

Výbor ČNS